

Forsikringsvilkår for

ytelsesbasert pensjonsordning
etter lov om foretakspensjon

i

DNV GL Pensjonskasse

Gjeldende fra 1. januar 2017 (unntak er spesielt angitt i vilkårene)
Vedtatt av styret 18. september 2019

INNHOLDSFORTEGNELSE:

1	GENERELLE BESTEMMELSER	3
2	MEDLEMSKAP I PENSJONSORDNINGEN.....	4
3	TJENESTETID, MEDREGNING OG OPPTJENING AV PENSJON	4
4	PENSJONSGRUNNLAG	5
5	ALDERSPENSJON.....	6
6	UFØREPENSJON	6
7	EKTEFELLEPENSJON OG SAMBOERPENSJON	7
8	BARNEPENSJON.....	8
9	REGULERING AV PENSJONER UNDER UTBETALING	9
10	RETT TIL OPPTJENT PENSJON VED OPPHØR AV MEDLEMSKAP ..	9
11	UTBETALING AV PENSJONER.....	10
12	OPPLYSNINGSPLIKT MV.	11
13	RETTIGHETENES UANGRIPELIGHET	11
14	ANSVARSBEGRENSNING SOM FØLGE AV KRIGSHENDING	11
15	PRØVING AV PENSJONSKASSENS VEDTAK.....	12

1 GENERELLE BESTEMMELSER

1.1 Om vilkårene

Disse vilkårene inneholder regler for ytelsesbasert pensjonsordning etter lov om foretakspensjon. Forsikringsvilkårene gjelder foran de av lovbestemmelsene som kan fravikes.

Regelverket for pensjonsordningen består i tillegg til bestemmelsene i disse forsikringsvilkårene, av bestemmelser i forsikringsavtalen mellom foretaket og pensjonskassen om pensjonsordning for en nærmere avtalt gruppe av foretakets arbeidstakere. Ved motstrid gjelder bestemmelsene i avtalen foran forsikringsvilkårene.

For fripoliser består regelverket av bestemmelser i forsikringsbeviset til den enkelte innehaver av fripolise og disse forsikringsvilkårene. Ved motstrid gjelder bestemmelsene i forsikringsbeviset foran forsikringsvilkårene.

Foretaket har en driftspensjonsordning som sammen med ytelsene fra pensjonskassen utgjør de totale pensjonsytelser fra foretaket.

Det enkelte medlem i pensjonsordningen vil årlig motta pensjonsoversikt som angir hvilke pensjoner vedkommende har rett til. Det samme gjelder ektefelle, samboer og barn som mottar pensjon som følge av et medlems død.

Innehaver av fripolise vil årlig motta kontoutskrift som angir hvilke pensjoner fripolisen gir rett til.

Pensjonskassen forbeholder seg rett til å gjøre endringer i vilkårene innenfor de rammer lovgivningen gir anledning til. Dersom vilkårene endres til ulempe for medlemmene eller andre navngitte personer med rett til pensjon fra pensjonskassen, skal disse varsles skriftlig.

1.2 Definisjoner

Begrep	Forklaring
Foretak	Selskap som har inngått pensjonsavtale med pensjonskassen om ytelsesbasert pensjonsordning for sine arbeidstakere i henhold til lov om foretakspensjon.
Fripolise	Opptjente pensjonsrettigheter ved uttredelse fra pensjonsordningen. En fripolise kan også oppstå ved visse endringer i pensjonsordningen.
Medlem	Arbeidstaker som oppfyller vilkårene for medlemskap i pensjonsordningen. Som medlem regnes også alderspensjonist med pensjon fra ordningen som har sluttet i foretaket ved oppnådd opptjeningsalder eller senere og mottaker av uførepensjon som er blitt ufør mens vedkommende var i foretakets tjeneste.
Opptjeningsalder	Den alder som angir når medlemmets rett til alderspensjon vil være opptjent. Opptjeningsalderen er 67 år.

2 MEDLEMSKAP I PENSJONSORDNINGEN

2.1 Opptak av medlemmer

Det tas ikke opp nye medlemmer i pensjonsordningen fra og med 01.01.2005.

Avtalen med foretaket regulerer hvem som skal være medlem.

2.2 Generelle bestemmelser

Arbeidstaker som har lovbestemt permisjon for et fastsatt tidsrom og som forutsettes å gjenoppta arbeid i foretaket etter endt permisjon, skal være medlem av pensjonsordningen i permisjonstiden.

Arbeidstaker som har permisjon i henhold til avtale, skal være medlem av pensjonsordningen i permisjonstiden etter generelle retningslinjer fastsatt av foretaket.

Arbeidstaker som er permittert som følge av driftsinnskrenkninger m.v., skal være medlem av pensjonsordningen.

Arbeidstaker som ved oppnådd opptjeningsalder fortsatt har stilling i foretaket, beholder sitt medlemskap i pensjonsordningen. Se for øvrig siste avsnitt i punkt 3.1.

2.3 Opphør av medlemskap

Medlemskapet opphører når et medlem slutter i foretaket uten rett til straks begynnende pensjon fra pensjonsordningen. Medlemskapet opphører dog tidligst 14 dager etter at foretaket eller pensjonskassen har gitt skriftlig varsel om at medlemskapet opphører. Rettighetene ved opphør av medlemskap fremgår av kapittel 10 med underpunkter.

3 TJENESTETID, MEDREGNING OG OPPTJENING AV PENSJON

3.1 Pensjongivende tjenestetid

Pensjongivende tjenestetid fastsettes som antall år og dager som har medgått fra medlemmet sist ble ansatt i foretaket.

Tjenestetiden skal beregnes som samlet tjenestetid ved sammenhengende ansettelse i foretak som inngår eller har inngått i konsernet.

For avbrudd i tjenestetiden som skyldes sykdom eller lovbestemt permisjon gjøres ikke noe fradrag. I hvilken utstrekning andre permisjoner skal komme til fradrag, avgjøres i hvert enkelt tilfelle etter generelle retningslinjer fastsatt av foretaket.

Medlem som ved oppnådd opptjeningsalder ikke har opptjent full pensjon og som fortsatt har stilling i foretaket, skal godskrives etterfølgende tjenestetid. Ved beregningen av pensjonsopptjening etter nådd opptjeningsalder skal det ses bort fra endringer i lønn og beregnet folketrygd for medlemmet etter nådd opptjeningsalder.

Medlem som har opptjent full pensjon i denne ordningen ved nådd opptjeningsalder, og som fortsatt har stilling i foretaket, vil motta pensjonsinnskudd i annen ordning i henhold til foretakets bestemmelser.

3.2 Medregning av tjenestetid fra tidligere arbeidsforhold

For medlem med tiltredelse før 1. januar 2003 som tidligere har vært medlem i fast tjenstepensjonsordning og har opptjent rett til fripolise, skal pensjonene fra pensjonskassen fastsettes slik at de sammen med fripolisebeløpene på utmeldingstidspunktet høyst utgjør fulle pensjoner etter disse vilkårene. For medlem som har opptjent pensjonsrettigheter i en tjenstepensjonsordning hvor det ikke utstedes fripoliser, skal pensjonene fra pensjonskassen fastsettes som nevnt under første punktum, på basis av en beregnet fripolise på utmeldingstidspunktet for en slik ordning. I tilfeller der fripoliser ikke kan beregnes, foretas samordningen med den faktiske utbetaling over en 12 måneders periode.

For medlemmer med tiltredelse etter 1. januar 2003 gjelder: Det tas ikke hensyn til om vedkommende tidligere har vært medlem i annen pensjonsordning.

3.3 Opptjening av pensjonen

Medlemmer som etter bestemmelsene ovenfor får en pensjongivende tjenestetid ved opptjeningsalder på minst 30 år, oppnår fulle pensjoner. Medlemmer som får mindre enn 30 års pensjongivende tjenestetid får avkortede pensjoner.

Avkortede pensjoner utgjør så stor andel av fulle pensjoner som tjenestetid ved opptjeningsalder avrundet til nærmeste hele antall år utgjør i forhold til tjenestetid for rett til full pensjon etter første ledd ovenfor.

En pensjon som blir aktuell før nådd opptjeningsalder på grunn av død eller uførhet, fastsettes på grunnlag av den tjenestetid medlemmet ville ha fått om det hadde vært ansatt i foretaket til nådd opptjeningsalder.

Opptjente pensjoner skal til enhver tid utgjøre så stor andel av pensjoner etter første og annet ledd ovenfor, som pensjongivende tjenestetid på beregningstidspunktet utgjør i forhold til pensjongivende tjenestetid ved opptjeningsalder.

4 PENSJONGRUNNLAG

Pensjonsgrunnlaget, dvs. grunnlaget for beregning av pensjonsytelsene, er den lønn som medlemmet mottar fra foretaket, begrenset oppad til 12 ganger folketrygdens grunnbeløp.

I pensjonsgrunnlaget inngår ikke overtidsgodtgjørelse, skattepliktige naturalytelser, utgiftsgodtgjørelser, andre varierende eller midlertidige tillegg som bestemt av foretaket.

Dersom lønnen til et medlem blir satt ned som følge av skifte av stilling eller annen endring av arbeidsoppgavene, skal opptjent pensjon fastsettes etter reglene i lov om foretakspensjon § 4-4 første og annet ledd.

Endringer i pensjonsytelsene trer i kraft den dag endringen i pensjonsgrunnlaget finner sted.

For medlemmer som mottar full uførepensjon, blir pensjonsgrunnlaget først regulert når vedkommende blir helt arbeidsdyktig igjen. For medlemmer som mottar en andel av uførepensjonen, vil en tilsvarende andel av pensjonsgrunnlaget først bli regulert når vedkommende blir helt arbeidsdyktig igjen.

Endringer i pensjonsytelsene som følge av endringer i pensjonsgrunnlaget, kan ikke frata et medlem pensjonsrettigheter som det allerede har opparbeidet i pensjonsordningen.

5 ALDERSPENSJON

Medlemmet har rett til uttak av alderspensjon etter de regler som følger av lov om foretakspensjon. Alderspensjon utbetales tidligst fra den dag vedkommende fyller 62 år og senest fra fylte 75 år. Ved uttak av pensjon tidligere enn opptjeningsalder, vil pensjonen omregnes og det vil bli beregnet et standardfradrag som utgjør 0,5 % av premiereserven ved utbetaling fra fylte 62 år og er gradvis nedtrappende til 0 % ved utbetaling fra fylte 67 år.

Medlemmet skal gi melding til pensjonskassen når utbetalingen skal starte. Vedkommende kan i meldingen bestemme at uttaket bare skal gjelde en andel av pensjonsytelsen.

Dersom medlemmet mottar uførepensjon, vil lovverket kunne begrense anledningen til samtidig uttak av alderspensjon.

Alderspensjon utbetales ut måneden etter døds måneden.

For fripolise som gir rett til alderspensjon, vil bestemmelsene for medlemmet ovenfor gjelde tilsvarende for innehaver av fripolisen.

6 UFØREPENSJON

6.1

Innehaver av fripolise som før nådd opptjeningsalder får redusert sine inntektsmuligheter i ethvert arbeid som vedkommende kan utføre sammenlignet med inntektsmulighetene vedkommende hadde før sykdommen, skaden eller lyttet oppstod, har rett til uførepensjon.

Dersom vedkommende har tapt hele sin inntektsevne, får det full uførepensjon. Ved delvis tap av inntektsevne, avkortes uførepensjonen i forhold til uføregraden. Blir inntektsevnen senere endret, endres uførepensjonen tilsvarende. Er uføregraden lavere enn 25 prosent, ytes ingen pensjon.

Til uførepensjonen ytes barnetillegg på 10 prosent av uførepensjonen for hvert barn inntil 6 barn under 21 år, for pensjoner innvilget før 01.01.03 gjelder 18 år, som vedkommende plikter å forsørge eller forsørger.

Uførepensjon utbetales fra den dag vedkommendes inntektsevne har vært redusert i et sammenhengende tidsrom av 12 måneder, dog tidligst fra den dag da full lønn fra foretaket opphører. Hvis folketrygden har utbetalt sykepengene forut for dette, utbetales uførepensjon fra den dag sykepengene opphører.

Uførepensjon utbetales så lenge uførheten varer, dog høyst frem til nådd opptjeningsalder. Ved dødsfall utbetales uførepensjon ut måneden etter døds måneden.

6.2

Pensjonskassen avgjør om betingelsene for rett til uførepensjon er oppfylt og fastsetter uføregraden.

Har innehaver av fripolisen rett til uførepensjon fra folketrygden, er det en forutsetning for rett til uførepensjon fra pensjonskassen at vedkommende samtidig fremmer krav om

uførepensjon fra folketrygden. Uførepensjon fra pensjonskassen fastsettes i slike tilfeller etter tilsvarende uføregrad som folketrygden har fastsatt med mindre særlige grunner tilsier noe annet.

Det ytes ikke uførepensjon hvis uførheten skyldes forsettlig pådratt skade. Det samme gjelder frivillig deltakelse i krig for fremmed makt.

6.3

Vedkommende som søker eller mottar uførepensjon, er forpliktet til å gjennomgå relevante og nødvendige legeundersøkelser som pensjonskassen krever og til å gi alle opplysninger som kan være av betydning for bedømmelsen av uførheten.

Pensjonskassen bærer utgiftene ved de legeundersøkelser som pensjonskassen krever.

Vedkommende plikter å opplyse om eventuelle arbeidsinntekter utenfor foretaket og om eventuelle endringer i ytelser fra folketrygden.

Pensjonskassen kan bestemme at uførepensjonen bortfaller helt eller delvis dersom vedkommende ikke retter seg etter anvisninger fra lege eller nekter å overta stilling som foretaket finner høvelig.

7 EKTEFELLEPENSIJON OG SAMBOERPENSIJON

7.1

Gjenlevende ektefelle etter et medlem har rett til ektefellepensjon ved medlemmets død.

Ektefellepensjon utbetales fra den første i måneden etter den måned medlemmet dør.

Ektefellepensjon utbetales ut måneden etter gjenlevende ektefelles død.

7.2

Ektefellepensjon ytes ikke dersom ekteskapet er inngått etter at medlemmet har fylt 65 år eller etter at medlemmets inntektsevne er varig nedsatt med minst 50 prosent.

Ektefellepensjon utbetales uendret selv om gjenlevende ektefelle på ny inntreer i ekteskap.

Ektefellepensjon ytes også til fraskilt ektefelle som har rett til ektefellepensjon. Etterlater et medlem seg både ektefelle og fraskilt ektefelle som begge har rett til ektefellepensjon, skal pensjonen deles mellom de pensjonsberettigede i samsvar med gjeldende ekteskapslovgivning.

7.3

Det ytes samboerpensjon i tillegg til pensjon til ektefelle.

Samboer som medlemmet på tidspunktet for dødsfallet hadde felles bolig og felles barn med, har rett til samboerpensjon. Det samme gjelder samboer som medlemmet på tidspunktet for dødsfallet levde sammen med i ekteskaps- eller partnerskapslignende forhold, når det godtgjøres at forholdet har bestått uavbrutt i de siste fem årene før dødsfallet, og det ikke forelå forhold som ville hindre at lovlig ekteskap eller partnerskap ble inngått. Tidligere samboere har ikke rett til samboerpensjon.

Punkt 7.2 første og annet ledd gjelder tilsvarende for samboerpensjon.

Etterlater medlemmet seg bare samboer, har samboer rett til samme pensjon som en ektefelle ville ha fått.

Etterlater medlemmet seg både ektefelle og samboer går retten til ektefellepensjon foran retten til samboerpensjon, jf. lov om foretakspensjon § 7-8 annet ledd.

Etterlater medlemmet seg både fraskilt ektefelle med rett til pensjon og samboer, skal fraskilt ektefelle ha ektefellepensjon i henhold til gjeldende ekteskapslovgivning. Samboer skal ha pensjon fastsatt som om ekteskap hadde vært inngått da samboerforholdet ble etablert, og etter reglene i gjeldende ekteskapslovgivning. Ektefelle- og samboerpensjon kan samlet ikke overstige full årlig ektefellepensjon.

Etterlater medlemmet seg både fraskilt ektefelle med rett til pensjon og ny ektefelle som var samboer med medlemmet forut for ekteskapsinngåelsen, skal fraskilt ektefelle ha ektefellepensjon i samsvar med gjeldende ekteskapslovgivning. Ny ektefelle skal ha pensjon fastsatt som om ekteskap hadde vært inngått da samboerforholdet ble etablert, og etter reglene i gjeldende ekteskapslovgivning.

7.4

For fripolise som gir rett til ektefellepensjon og/eller samboerpensjon, vil bestemmelsene ovenfor gjelde tilsvarende for gjenlevende ektefelle eller samboer etter innehaver av fripolisen.

8 BARNEPENSJON

8.1

Barn som medlemmet ved sin død pliktet å forsørge eller forsørget, har rett til barnepensjon ved medlemmets død.

Samlet barnepensjon deles likt mellom de pensjonsberettigede barna.

Er begge foreldrene døde, fordobles barnepensjonen. Pensjonskassen kan tilstå dobbelt barnepensjon også i andre tilfeller når det ikke utbetales ektefellepensjon.

Barnepensjon utbetales fra den første i måneden etter den måned medlemmet dør, dog tidligst fra den dag barnet blir født. Pensjonen kommer til utbetaling ut den måned barnet fyller 21 år (for pensjoner innvilget før 01.01.2003 gjelder 18 år). Dør barnet før dette, utbetales pensjonen ut måneden etter barnets døds måned.

Barn som før fylte 21 år er blitt ufør på grunn av sykdom eller ulykkestilfelle, har fortsatt rett til barnepensjon etter fylte 21 år og så lenge uførheten varer. For pensjoner innvilget før 01.01.2003 gjelder 18 år. Dette gjelder ikke adoptivbarn som ved adopsjonen var helt eller delvis ufør.

8.2

Med barn forstås medlemmets barn, stebarn, adoptivbarn og fosterbarn.

Barnepensjon ytes likevel ikke til adoptivbarn og fosterbarn hvis adopsjonen har funnet sted eller fosterforholdet har tatt til etter at medlemmet fylte 65 år eller etter at medlemmets inntektsevne er varig nedsatt med minst 50 prosent. Når særlige grunner tilsier det, kan pensjonskassen i slike tilfeller tilstå hel eller avkortet barnepensjon etter generelle retningslinjer.

8.3

For fripolise som gir rett til barnepensjon, vil bestemmelsene ovenfor gjelde tilsvarende for barn som innehaver av fripolisen ved sin død pliktet å forsørge eller forsørget.

9 REGULERING AV PENSJONER UNDER UTBETALING

Bestemmelsene i dette kapittelet gjelder ikke for pensjoner som utbetales fra fripoliser. Fripolisenes pensjonsbeløp blir justert i henhold til bestemmelsene om anvendelse av overskudd i lov om forsikringsvirksomhet.

9.1

Det er opprettet et pensjonistenes overskuddsfond for det enkelte foretak.

Overskudd på premiereserve knyttet til pensjoner under utbetaling samt tilhørende oppsatte og eventuelle rettigheter skal hvert år overføres til pensjonistenes overskuddsfond.

9.2

Regulering av pensjonene foretas ved at de midler som er tilført pensjonistenes overskuddsfond, hvert år skal benyttes som engangspremie for tillegg til pensjonene.

Regulering av pensjoner under utbetaling samt tilhørende oppsatte og eventuelle rettigheter, skal foretas hvert år med virkning fra den 1. januar. Reguleringen gjøres etterskuddsvis etter fastsettelse av regnskap for foregående år. Etterskuddsvis utbetaling i denne forbindelse gir ikke rett til renter som angitt i punkt 11.2.

Reguleringen kan i et enkelt år ikke overstige den prosentvise økningen av folketrygdens grunnbeløp i året. Foretaket kan likevel bestemme at det skal gis høyere tillegg for at reguleringen av pensjonene i året og de to foregående år til sammen skal svare til økningen av grunnbeløpet i disse tre årene.

I det enkelte foretak skal alle pensjoner under utbetaling samt tilhørende oppsatte og eventuelle rettigheter gis samme prosentvise tillegg.

9.3

Er midlene i pensjonistenes overskuddsfond i et år ikke tilstrekkelige til å dekke engangspremie for regulering i samsvar med den prosentvise økningen av folketrygdens grunnbeløp i året, kan foretaket bestemme at de nødvendige midler skal overføres til overskuddsfondet fra premiefondet eller ved innbetaling fra det enkelte foretak.

Dersom midlene i pensjonistenes overskuddsfond overstiger det beløp som trengs til engangspremie for regulering etter punkt 9.2, skal resten av midlene tilføres foretakets premiefond.

10 RETT TIL OPPTJENT PENSJON VED OPPHØR AV MEDLEMSKAP

10.1 Rettigheter ved fratredelse

Medlem som slutter i foretaket uten straks begynnende pensjon, har rett til opptjent pensjon med tilhørende premiereserve og en forholdsmessig andel av tilleggsavsetningene i pensjonsordningen.

Er opptjent premiereserve knyttet til alderspensjon mindre enn 50 prosent av folketrygdens grunnbeløp, har medlemmet likevel bare rett til at premiereserven og en forholdsmessig andel av tilleggsavsetninger blir overført til annen foretakspensjonsordning eller individuell pensjonsavtale etter lov om individuell pensjonsordning., jf. lov om foretakspensjon § 4–7.

Det utmeldte medlemmet har rett til å fortsette opptjeningen av pensjonsrettigheter i en fortsettelsesforsikring, jf. lov om forsikringsavtaler § 19–7. Premie for fortsettelsesforsikringen betales av vedkommende selv.

10.2 Rett til fripolise

Pensjonskassen eller livsforsikringsselskapet som pensjonskassen har utløsningsavtale med, skal sørge for at det utstedes fripolise som sikrer medlemmet retten som angitt i punktet ovenfor, eventuelt opprette en individuell pensjonsavtale. Pensjonskassen eller livsforsikringsselskapet skal også på forespørsel fra det fratrådte medlemmet gi tilbud om fortsettelsesforsikring.

10.3 Rett til overføring til annen pensjonsordning

Dersom medlemmet umiddelbart etter fratreden blir medlem i en annen pensjonsordning etter lov om foretakspensjon, kan pensjonsretten etter medlemmets ønske overføres til den nye pensjonsordningen. Premiereserven for opptjent pensjon som skal overføres til annen pensjonsordning, fastsettes i henhold til beregningsgrunnlaget i pensjonskassen eller det livsforsikringsselskap som pensjonskassen har utløsningsavtale med. Dersom det overførte beløp ikke er tilstrekkelig til å dekke premiereserven for opptjent pensjon beregnet etter den nye pensjonsordningens beregningsgrunnlag, er verken pensjonskassen eller foretaket forpliktet til å dekke manglende beløp.

10.4 Om fripolise i pensjonskassen

Fripolisen utgjør et eget rettsforhold mellom innehaver av fripolisen og pensjonskassen. Fripolisens midler er adskilt fra midler tilknyttet foretakets pensjonsordning. Regulering av fripolisens pensjonsytelser gjøres etter bestemmelsene om tilordning og anvendelse av overskudd i lov om forsikringsvirksomhet.

En fripolise kan overføres til annen pensjonskasse eller livsforsikringsselskap.

11 UTBETALING AV PENSJONER

11.1 Generelle bestemmelser

Pensjoner utbetales etterskuddsvis hver måned. Utbetaling av pensjon skjer til den pensjonsberettigede.

Barnepensjon utbetales til barnets mor eller far eller til eventuell annen verge, eller til barnet selv hvis dette er myndig.

Eventuell skyldig pensjon ved død utbetales til boet til den avdøde.

Ved utbetaling kan det i visse tilfeller avtales at pensjonens utbetalingstid reduseres, jf. de til enhver tid gjeldende bestemmelser i lov om foretakspensjon. Forsikringsteknisk kontantverdi av pensjonen skal være den samme før og etter omgjøringen.

11.2 Foreldelse og rett til renter

Pensjonskassen skal svare rente av pensjonsbeløp i samsvar med lov om forsikringsavtaler § 18–4 når det er gått to måneder etter at forsikringstilfellet er inntruffet, likevel tidligst fra to måneder etter at melding om forsikringstilfellet er sendt til pensjonskassen.

Krav på forfalte pensjoner foreldes normalt etter 3 år, jf. lov om forsikringsavtaler § 18–6.

12 OPPLYSNINGSPLIKT MV.

Ethvert medlem og enhver som hever eller krever pensjon, er forpliktet til å gi pensjonskassen de opplysninger, legitimasjoner og attester som er tilgjengelige for vedkommende og som pensjonskassen trenger for å kunne ta stilling til pensjonskravet og utbetale pensjonen. Vedkommende må gi riktige og fullstendige svar på pensjonskassens spørsmål.

Dersom det ved framsetting av pensjonskrav gis uriktige eller ufullstendige opplysninger som vedkommende vet eller må forstå kan medføre at det blir utbetalt pensjon som denne ikke har krav på, kan pensjonskassen bestemme at retten til pensjon helt eller delvis skal falle bort. Dersom forholdet bare er lite klanderverdig, bare angår en del av kravet eller dersom det foreligger særlige grunner, kan vedkommende etter reglene i lov om forsikringsavtaler § 18–1 likevel ha rett til redusert pensjonsytelse i forhold til de pensjonsytelser som er fastsatt i pensjonsavtalen.

Har vedkommende gitt uriktige opplysninger eller fortiet omstendigheter av betydning for pensjonsforholdet eller av andre grunner fått utbetalt for mye, kan pensjonskassen kreve tilbakebetalt for meget utbetalt pensjonsbeløp som er mottatt i strid med redelighet og god tro. Pensjonskassen kan bestemme at tilbakebetaling skal skje ved reduksjon i framtidige utbetalinger.

Eventuelle utgifter forbundet med oppfyllelse av opplysningsplikten er pensjonskassen uvedkommende. Pensjonskassen bærer likevel utgifter til legeundersøkelser og legeattester som den selv krever.

13 RETTIGHETENES UANGRIPELIGHET

De rettigheter som et medlem har opptjent i henhold til disse forsikringsvilkår, kan ikke overdras eller pantsettes. Det kan heller ikke tas arrest, utlegg eller utpanting i dem. Bestemmelsene ovenfor gjelder ikke for forfalte krav på pensjon, jf. lov om forsikringsavtaler § 19–13.

14 ANSVARSBEGRENSNING SOM FØLGE AV KRIGSHENDING

Hvis Norge kommer i krig, kan Kongen bestemme at pensjonskassens ytelser bare skal utbetales delvis.

Har pensjonskassen lidt tap på grunn av krig, kan pensjonskassens styre vedta at pensjoner under utbetaling og opptjente pensjoner inntil videre skal reduseres så lenge det anses nødvendig av hensyn til pensjonskassens fortsatte virksomhet. Vedtaket må godkjennes av Finanstilsynet.

Hvis et medlem dør som følge av frivillig deltakelse i krig for fremmed makt, er pensjonskassens ansvar begrenset til premiereserven som var oppsamlet for vedkommende på det tidspunkt dødsfallet fant sted. Premiereserven nyttes til sikring av etterlattepensjoner i det forhold som framgår av avtalen med foretaket.

Et medlem som har tapt sin inntektsevne som følge av frivillig deltakelse i krig for fremmed makt, får ikke rett til uførepensjon.

Pensjonskassen kan likevel, med samtykke fra Finanstilsynet, bevilge uførepensjon og etterlattepensjoner med inntil de beløp som ytes etter bestemmelsene i avtalen.

15 PRØVING AV PENSJONSKASSENS VEDTAK

Vedtak av pensjonskassen kan bringes inn for klageutvalget som er opprettet av pensjonskassen og foretaket, jf. «Retningslinjer for klagebehandling – DNV GLs ytelsesbaserte pensjonsordninger» som er tilgjengelig på pensjonskassens nettsted. Hvis beslutningen i klageutvalget bestrides, kan den det gjelder bringe saken inn til behandling ved de alminnelige domstolene.

Vedtak av pensjonskassen kan av den vedtaket gjelder, bringes inn for en voldgiftsrett innen seks uker etter at vedkommende har fått melding om vedtaket.

Voldgiftsretten består av tre medlemmer. Ett medlem oppnevnes av den som krever voldgiftsbehandling samtidig med at kravet om slik behandling framsettes, ett medlem av pensjonskassen innen 14 dager etter at kravet er framsatt, mens det tredje medlem oppnevnes av byretten/herredsretten i den kommune hvor pensjonskassen har sin registrerte adresse.

Medlemmene av pensjonskassen og dens styre kan ikke oppnevnes som voldgiftsmenn. Voldgiftsmannen må ikke ha hatt med saken å gjøre eller være interessert i avgjørelsen på grunn av slektskap e.l., jf. lov om mekling og rettergang i sivile tvister.

Voldgiftsrettens avgjørelse er bindende for begge parter. Inntil avgjørelsen foreligger, gjelder pensjonskassens vedtak i saken. Voldgiftsretten bestemmer hvordan utgiftene ved voldgiften skal dekkes av partene.